

خواب امریکا برای افغانستان پسا اشغال

سیدعباس حسینی تحولات در افغانستان به صورت نگران کننده‌ای پیش می‌رود و امنیت نسبی این روزهای بیشتر استان‌ها، به جز تحولات پنجشیر، می‌تواند دستخوش تغییر و تحولاتی سریع شود. جدا از این که تحریک اسلامی طالبان تا چه اندازه بتواند از طرق مسالمت‌آمیز و خویش‌نشان‌داری، همان‌طور که تا حالا سعی کرده بر مدار آن پیش برود، به مشکلات داخلی در افغانستان فائق آید و به خصوص یک دولت فراگیر ملی با حضور همه اقوام و جریان‌های مختلف شکل بدهد، آنچه مایه نگرانی جدی است. توطئه‌ها و دیسبسه‌های خارجی و خواب‌های شومی است که کشورها و عوامل جهانی و منطقه‌ای برای افغانستان دیده‌اند. در نگاه‌ی به سیر تحولات تاریخی افغانستان حداقل در یک قرن گذشته، به خصوص چهار دهه اخیر، عوامل اصلی ایجاد بحران در این کشور توطئه‌ها و مداخلات خارجی بوده که البته زمینه‌ها و عوامل مساعد داخلی، پیشران این توطئه‌ها بوده‌اند. افغانستان کنونی هم در یک مقطع حساس دگرگو، طالبان و همچنین جریان‌های سیاسی و قومی در یک آزمون بزرگ قرار دارند. این آزمون که تا چه اندازه می‌تواند از هر شرایط جدیدی، یک فرصت برای صلح و ثبات، یا این که با اشکار هجوم آورده و دگران، به آن نگاه تهدیدآمیز داشته باشند و بار دیگر به جای ایجاد دولت فراگیر ملی، به سمت و سوسی جنگ فراگیر داخلی و حتی جنگ‌های نیابتی کشورهای مختلف فرود آید، بستگی به نحوه برخورد با این آزمون، سرنوشت افغانستان را رقم خواهد زد.

جدا از عوامل پیدا و پنهان متعدد خارجی که می‌تواند شرایط موجود افغانستان را دست‌خوش تغییر کند، حداقل یک عامل بسیار برجسته و بارز است و سیگنال‌هایی که این عامل بازنات می‌دهد، بسیار مخرب و

دورنما

پیش به سوی نظم نوین منطقه‌ای با رزمایش خلیج فارس

امینت آب‌های بین‌المللی است. چین و روسیه به همراه ایران سه کشوری هستند که به طور صریح مخالف حضور نیر وهای امریکایی در منطقه هستند. در این بین چین بخش بزرگی از نفت خود را از منطقه غرب آسیا و حوزه خلیج فارس تأمین می‌کند و بنابراین مشارکت در تأمین امنیت آن یکی از خواسته‌های همیشگی این کشور بوده‌است. بسیاری از کشورهای عربی منطقه متحد امریکا به شمار می‌آیند و این نگرانی برای چین وجود دارد که امنیت انرژی آن توسط ایالات متحده به خطر بیفتد. در واقع مشارکت چین در چنین رزمایش‌هایی در پاسخ به رفع نگرانی‌های امنیتی است. برای روسیه نیز دستیابی به آب‌های گرم، یکی از آرزوهای دیرینه این کشور بوده‌است. مسکو در کنار تقویت نقش جهانی و فرامنطقه‌ای خود، تمایل دارد در صورت کاهش حضور امریکا، به عنوان تأمین‌کننده اصلی تسلیحات نظامی کشورهای منطقه حضور امریکا، به عنوان تأمین‌کننده اصلی تسلیحات نظامی کشورهای منطقه قرار بگیرد. ایالات متحده یکی از موافع همیشگی عدم شکل‌گیری همکاری‌های دفاعی روسیه با کشورهای منطقه بوده‌است.

بنابراین همکاری دو قدرت فرامنطقه‌ای به همراه ایران، خبر از شکل‌گیری یک نظم

همزمان مشاور امنیت ملی امریکا هشدار داد که تهدیدات گروه داعش علیه فرودگاه کابل واقعی و مداوم است. این هشدارها ادامه داشت تا این‌که عصر روز پنج‌شنبه(۴ شهریور) حمله دو عامل انتحاری شاخه خراسان گروه داعش در میان تجمع عملیات خروج در فرودگاه کابل صورت گرفت که بیش از ۱۷۰ کشته شد. از جمله ۱۳ سرباز امریکایی و ۲۰۰ زخمی برجا گذاشت.

سه روز پس از این حمله، جو بایدن، رئیس‌جمهور امریکاروز ۷شهریور از احتمال حمله قریبالوقوع دیگری به فرودگاه کابل خبر داد و گفت فرماندهان ارتش به او گفته‌اند این حمله ممکن است ظرف ۲۴ تا ۳۶ ساعت نیابتی علیه کشورهای منطقه و از دل این بحران، احسا و بازخیزی گروه تروریستی داعش، به‌ عنوان ابزار پیشبرد سیاست خارجی و منابع امریکا در افغانستان و منطقه است. در این مورد، به ذکر دو نشانه و سیگنال قوی قابل اشاره است:

۱-حملات انتحاری به نام داعش و آگاهی

امریکا

در اوج تحولات کابل پس از تسلط گروه طالبان بر آن و سقوط دولت محمد اشرف غنی رئیس‌جمهور فراری افغانستان، در حالی

که هزاران تن از مرد برای فرار از افغانستان به داخل و اطراف فرودگاه کابل هجوم آورده بودند، جو بایدن و مقام‌ها و فرماندهان ارشد امریکایی در مورد تهدید جدی گروه داعش علیه این فرودگاه و احتمال انجام یک حمله خونین تروریستی هشدار دادند. در مورد حمله اول، این هشدارها از یک هفته قبل از حمله ۴ شهریور و ۳۰ مرداد کلید خورد که در افغانستان ایالات متحده در کابل به امریکایی‌ها در افغانستان هشدار داده به دلیل تهدیدات احتمالی امنیتی در بیرون فرودگاه‌بین‌المللی کابل از آمدن به محل خودروی کنند و علت این موضوع خطر حمله داعش اعلام شد.

درد

امریکا در شرایط با ثبات سیاسی و امنیتی نخواهد توانست پروژه بازخیزی و احیای گسروه داعش و دیگر گروه‌های تروریستی را رقم بزند، به همین خاطر نیاز است ابتدا زمینه بی‌ثباتی سیاسی و سپس حرکت به سوی یک جنگ فراگیر داخلی در افغانستان فراهم شود

پیرالمملک

سرویس بین‌الملل ۸۸۴۹۸۴۴

که بتوانند قدرت خود را تحکیم بخشیده و یک دولت مقتدر ا تشکیل بدهند؟ و ادامه داده که در صورت عدم توانایی طالبان برای ایجاد ثبات سیاسی، این امکان وجود دارد که گروه‌های تروریستی نظیر القاعده یا نیروهای وابسته به داعش طی سه سال آینده با بهره گرفتن از بی‌ثباتی حاکم بر افغانستان اقدام به تجدید سازماندهی خود بکنند.

این در حالی است که قطعاً در شرایط باثبات سیاسی و امنیتی در افغانستان، امریکانخواهد توانست پروژه بازخیزی و احیای گروه داعش و دیگر گروه‌های تروریستی را در این کشور رقم بزند، به همین خاطر، برای رسیدن به این هدف، نیاز است ابتدا زمینه بی‌ثباتی سیاسی و سپس حرکت به سوی یک جنگ فراگیر داخلی در افغانستان فراهم شود.

در روزهایی شاهد تشدید درگیری‌ها و بی‌ثباتی‌ها حول محور جبهه مقاومت در ولایت پنجشیر هستیم که با فراخوانی که داده شد، زمینه‌های فراگیرتر شدن بی‌ثباتی و جنگ در مناطق مختلف افغانستان وجود دارد. جزئیات زیادی از محتوای مذاکرات طالبان و جبهه مقاومت به رهبری احمد مسعود به بیرون درز نکرده، که چرا دو طرف نتوانستند با وجود روحیه و رویکرد مثبتی که در گفت‌وگوها داشتند، در نهایت به توافق برسند؟! قطعاً اگر نگوییم که دو طرف در محور

برنامه و خواست امریکا برای رفتن به سوی یک جنگ داخلی گام برداشته‌اند اما حرکت نرم امریکاروی شکاف‌ها و گسل‌ها بین دو طرف، فضای رسانی‌های و تبلیغاتی که در امریکا به خصوص در بین جمهوری خواهان مبنی بر به رسمیت شناختن جبهه مقاومت پنجشیر به جای طالبان و حتی کمک نظامی به آن و… می‌تواند نقش اثرگذاری در تحریک هر یک از دو طرف و فاصله گرفتن از صلح داشته باشد.

البته در این بین، برخی مداخلات منطقه‌ای (از جمله از سوی پاکستان و کشورهای عربی)، شروط سختگیرانه هر دو طرف و عدم عقب‌نشینی از آن و همچنین دیوار بلند یا اعتمادی که بین آنها به خصوص در مورد طالبان وجود دارد، خود به خود این زمینه‌ها را فراهم می‌سازد که مسیر تحولات مطابق پیش‌بینی مقام‌ها و فرماندهان امریکایی پیش برود.

آن‌چه مشخص است، اکثر مردم افغانستان و همچنین کشورهای همسایه و منطقه از تداوم جنگ و بی‌ثباتی در این کشور خسته و خسته شده‌اند و به دنبال فضایی برای مذاکره و صلح می‌گردند. قطعاً حرکت در مسیری بی‌ثبات، تروریستی را متوجه نشوند و شرایط را به گونه دیگری تحلیل کنند.

۲-پیش‌بینی بی‌ثباتی سیاسی و جنگ داخلی

هشدار دیگر این روزهای مقام‌ها و فرماندهان ارشد امریکایی، احتمال بی‌ثباتی سیاسی و وقوع یک جنگ داخلی در افغانستان است. جالب این که امریکایی‌ها چنان‌این هشدارها را با مختصات و نشانه‌های دقیق بیان می‌کنند که گویی از غیب آگاه بوده‌اند و غیب‌گویی می‌کنند، در حالی که خود سناز یونوس این تحولات هستند. مارک میلی، رئیس ستاد مشترک ارتش امریکا به تازگی در مصاحبه با فاکس نیوز هشدار داده که او نمی‌داند آیا طالبان در موقعیتی هستند

سیدنعمت‌الله عبدال حمیدزاده

امانوتل ماکرون رئیس‌جمهور فرانسه نخستین رهبر از میان کشورهای غربی بود که نسبت به انفجار عظیم بندر بیروت در ۴گوست ۲۰۲۰ واکنش نشان داد. او دو روز بعد به بیروت رفت تا ضمن بازدید از محل حادثه، با مقامات و حتی شهروندان عادی لبنان دیدار کند. او در آن سفر وعده برگزاری کنفرانسی «در روزهای آینده» برای کمک به لبنان داد اما در ضمن، دولت لبنان را تهدید کرد «چک سفید امضا» نخواهد داد و خواستار اصلاحات سیاسی در لبنان شد. این کنفرانس به ابتکار ماکرون و به صورت مجازی برگزار شد و نمایندگان از سازمان ملل و ۳۶ کشور و نهاد بین‌المللی در آن شرکت داشتند و بعد نیز برای بار دوم و در ۳۱گوست به بیروت رفت. ماکرون یک سال بعد از این سفر باز به خاورمیانه آمد اما این بار مقصدش لبنان نبود بلکه او به عراق رفت و برای شرکت در کنفرانس همکاری و تعاون به این کشور آمد. آمدن ماکرون به این کنفرانس در امتداد سفرهای قبیل و راهبرد او نسبت به خاورمیانه است و به نظر می‌رسد این راهبرد ناشی از جاه‌طلبی‌های شکست‌خورده او در خاورمیانه باشد.

توهم استعماری

به نظر می‌رسد رئیس‌جمهور جوان فرانسه در دو سفر سال گذشته خود به بیروت کاملاً نالایقانه رفتار کرد. در واقع، او تنها ۴۸ ساعت بعد از انفجار بیروت به این شهر رفت تا نمایشی از ورود یک منجی به

طمع به خروج رفیب

سخنران ماکرون در کنفرانس بغداد به خصوص اشاره صریح به خروج امریکا از عراق به خوبی نشان می‌دهد او به دنبال به دست آوردن

فرصت‌هایی است که این خروج به وجود می‌آورد. بر کسی پوشیده نیست که امریکابرنامه کلانی برای کاهش حضورش در خاورمیانه دارد تا این که بتواند حضورش را در شرق دور و برای روباوری با چین در اقیانوس آرام تقویت کند. اجرای برنامه خروج نیزوهای امریکایی از افغانستان به صورتی معمولی و عجیب انجام شد و این نکته نشان می‌دهد که دولت بایدن تصمیم جدی خود را برای عزیمت به شرق دور گرفته و حالاً ماکرون به طمع افتاده تا از این راهبرد امریکابهربردار ی کند و حتی پای خود را جای پای امریکا در خاورمیانه بگذارد. در عبارت دیگر، تصریح کرد به ماندن فرانسه در عراق حتی بعد خروج نیروهای امریکا از این کشور پیمای به دیگر کشورهای منطقه و به خصوص محور عربستان و امارات متحده عربی بود که می‌توانند به فرانسه به عنوان جایگزین امریکانگاه کنند. باید توجه داشت که فرانسه پیش از این هم سعی داشته تا چنین نقشی را برای خود در خاورمیانه تعریف کند چنان که این کشور حاضر نشد به انتلاف امریکا در خلیج فارس برای گشت‌نرئی دریایی بیبوند بلکه انتلاف خود را در پایگاهش واقع در امارات تشکیل داد. اکنون که امریکاز افغانستان خارج شده، دست‌کم روی کاغذ وعده خروج نیروهایش از عراق تا پایان سال جاری داده و گفته می‌شود قصد کاهش قابل توجه حضورش در خاورمیانه دارد، ماکرون به این طمع افتاده که نقش سابق خود را توسعه داده و حضورش را از لبنان تا عراق و کشورهای عرب خلیج فارس توسعه دهد. با این‌حال باید گفت این نوع جاه‌طلبی‌ها تنها می‌تواند در ذهن کودکی ناز پرورده شکل بگیرد تا این برنامه‌ای دقیق بر مبنای واقعیت‌های منطقه باشد. هرچند که کشورهای اتحادیه اروپا همانند آلمان نه تنها تمایلی ندارند جای امریکا را در منطقه بگیرند بلکه به لحاظ سنتی نیز چنین سابقه‌ای نداشته‌اند اما باز باید توجه داشت که بریتانیا وضعیت کاملاً متفاوتی دارد و به بعد است که فرانسه اجازه رقابت جدی با خودش را بدهد. جدا از این، توان اقتصادی فرانسه در آن حد نیست که بتواند از عهده چنین نقش گسترده‌ای در خاورمیانه بریابد. تردیدنگ کنفرانس بغداد نیز حاکمی از همین ویژگی او بود. فرانسه در کنار چهار کشور دیگر به این کنفرانس دعوت شده بود که عضویت دائم در شورای امنیت سازمان ملل دارند و در حالی که کشورهای امریکا، روسیه، بریتانیا و چین در سطح سفیران خود در این کنفرانس شرکت کردند. از این جهت، حضور رئیس‌جمهور فرانسه قاعده قدرت‌های جهانی بود و سخنانش در این کنفرانس یک اتفاق خاص و خارج از قاعده قدرت‌های جهانی بود و سخنانش در این کنفرانس نشان داد که او همان «کودک ناز پرورده» مورد نظر اوکتای است که هنوز تصور می‌کند بعد لبنان نوبت به مداخله‌جویی‌اش در عراق رسیده‌است. او در این کنفرانس و همانند سخنانش در بیروت، وعده پروژه‌های مختلف فرانسه در عراق را داد اما در کنار این وعده گفت: «صرف نظر از تصمیم امریکابرای خروج از عراق، ما به نبرد با تروریسم در عراق تا زمانی که عمل‌گرایی دانست که منجر به تأمین منافع جمعی خواهد شد.